

3. Радіо «Свобода»: вебсайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/aerorozvidka-drony-viyna/31946497.html>.

ЦІЛИНА Марина

канд. філол. наук, доцент, Київ

СПЕЦИФІКА Й НОВАЦІЇ ДСТУ 2732:2023 «ДІЛОВОДСТВО Й АРХІВНА СПРАВА. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ»

Із 1 березня 2024 року набув чинності Національний стандарт ДСТУ 2732:2023 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять», що було затверджено наказом ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» від 25.05.2023 № 121. Згідно із цим наказом скасовано чинність попереднього Національного стандарту ДСТУ 2732:2004.

ДСТУ 2732:2023 установлює терміни й визначення основних понять, що функціонують у сфері діловодства й архівної справи. Терміни, які встановлено ДСТУ 2732:2023, рекомендовано вживати в усіх видах нормативних документів, що стосуються діловодства та архівної справи, а також у роботах зі стандартизування, у науковій, навчально-методичній і публіцистичній літературі. Крім цього, ДСТУ мають застосовувати у роботі державних органів, органів місцевого самоврядування, установ, підприємств, організацій, будь-яких інших юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми та форми власності. Сфера застосування стандарту охоплює також і технічні комітети зі стандартизації.

Офіційне видання нового ДСТУ можна придбати тільки у національного органу стандартизації (ДП «УкрНДНЦ»).

Загалом документ, що не розміщується в загальному доступі, не може бути обов'язковим до застосування. У принципі це підтверджує й сам розробник на офіційній сторінці в мережі Facebook, де зазначає, що терміни, встановлені цим стандартом,

рекомендовано вживати в усіх видах нормативних документів, які стосуються діловодства та архівної справи, в роботах зі стандартизування, в науковій, навчально-методичній і публіцистичній літературі тощо [2].

З іншого боку, цей стандарт визначає виключно певні терміни та визначення понять, тобто не йдеться про встановлення порядку оформлення документації чи чогось подібного. У цьому можна впевнитися, переглянувши старий стандарт, що вже втратив чинність. Тому на загальну роботу установ набрання чинності новим стандартом не впливає. А купувати чи ні цей документ – вирішувати кожному індивідуально.

Терміни у стандарті систематизовано відповідно до порядку, що відображає терміносистему понять у галузі діловодства та архівної справи. Кожне поняття має один, а в певних випадках – два застандартизовані терміни. Однак, як зазначається в стандарті, використовуючи застандартизовані терміни в межах одного документа, рекомендовано вживати тільки один із поданих синонімів [1].

Терміни, що встановлено у цьому стандарті і вжито у визначеннях інших термінів цього стандарту, виокремлюються в текстах визначень підкресленням та поряд із ними з правого боку в дужках зазначаються їхні номери, які відповідають класифікаційним номерам термінологічних статей цього ДСТУ.

Подані в новому стандарті визначення термінів в інших документах, у разі потреби, можна змінювати, подаючи окремі слова багатослівних термінів відповідно до усіх властивих їм граматичних категорій або замінюючи ці слова займенниками за конструкцією речення. Зміни не повинні порушувати змісту й обсягу термінів, визначених у стандарті.

У ДСТУ наводять англійські та російські терміни-відповідники як довідкові, що містять міжнародні і національні стандарти та фахові словники. У ДСТУ 2732:2023 розміщено абетковий показчик українських термінів (додаток А), що встановлює стандарт, і показчики іншомовних термінів-відповідників кожною мовою окремо (додатки Б, В).

Щодо того, що з'явилося нове у ДСТУ 2732:2023:

- було оновлено терміни та визначення основних понять, що використовуються у діловодстві та архівній справі;
- додано нові терміни, які відповідають сучасним вимогам діловодства та архівної справи;
- удосконалено структуру та зміст стандарту.

Отже, ДСТУ 2732:2023 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять» – значний поступ в оновленні і стандартизації діловодної й архівної термінології.

ЛІТЕРАТУРА

1. ДСТУ 2732:2023. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять. [Чинний від 2024-03-01]. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=103322 (дата звернення: 03.04.2024).

2. Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства. URL: <https://www.facebook.com/undiasd/posts/pfbid02a71cSNZ6ymfbKfiJbYPAJgPeWejwuGgVrLAuZUH7t78EESEK2fouiQrj2inaPBLhl> (дата звернення: 01.04.2024).

ЯСАКОВА Наталія

д-р філол. наук, доцент, Київ

МОВЧАННЯ КОЛОНІЗОВАНИХ В УКРАЇНСЬКИХ СЛОВНИКАХ РАДЯНСЬКОГО ПЕРІОДУ

Словник – це особлива лінгвістична праця, яка має беззаперечний авторитет для всіх носіїв мови. Появу словника вважають свідченням високого розвитку мови та обов'язковим елементом її наукового осягнення. Як слушно зауважив Г. Джексон, словник є частиною культурної тканини суспільства, останнім арбітром у мовних суперечках [5, с. 16]. Подана у словнику інформація втілює сукупність усіх тих сенсів, виразником яких стали лексичні одиниці мови, тож «лексикограф повинен брати до